

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 63-53-53; Fax: (022) 63-53-55

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Тел. (022) 63-53-53; Факс: (022) 63-53-55

Data: 29.01.2020 Nr. 1a-1018/19

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău Strada Alexandru Lăpușneanu 28

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	69	
" 30 "	01	2020

SCRISOARE DE EXPEDIERE

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău vă expediază repetat copia de pe sesizarea avocatului Cernolev Ion, privind excepția de neconstituționalitate.

Grefierul
Curții de Apel Chișinău

Lungu Neonil

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
ale prevederilor articolului 190 alin. (1) din Codul penal în redacția
Legii nr. 179 din 26.07.2018, M.O. nr. 309-320/17.08.18

prezentată în conformitate *articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție*

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume Cernolev

2. Prenume Ion

3. Funcția Avocat

II. OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare:

controlul constituționalității prevederilor articolului 190 alin. (1) din Codul penal în redacția Legii nr. 179 din 26.07.2018, M.O. nr. 309-320/17.08.18 **integral**, cât și în partea ce ține de sintagma „*nul sau*”, de asemenea **în măsura în care se interpretează că:**

1. nulitatea relativă a actului juridic, în sensul normei de incriminare, poate fi invocată de procuror, care nu este parte la raportul juridic sau de către instanța de judecată din oficiu;
2. fapta de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin „*abuz de încredere*”, prevăzută de norma anterioară de incriminare, nu a fost decriminalizată prin redacția actuală a normei penale;
3. fapta prejudiciabilă de escrocherie se poate manifesta prin „*menținerea în eroare*” în sensul erorii prevăzute la art. 339 din Codul civil.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

Urmărirea penală în cauza penală nr. 2017031363 a fost pornită la 10 iulie 2017 de către Secția de urmărire penală a IP Buiucani, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal

La 21 august 2017 lui Cotelea Veronica i-a fost înaintată învinuirea în baza art. 190 alin.5 din Codul penal.

În cadrul acestui dosar Cotelea Veronica i se incrimina faptul că la 19 noiembrie 2013, activând în calitate de administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, a încheiat cu cet. Tudos Viorica, contractul autentificat notarial cu nr. 9367, cu privire la investirea în construcția imobilului, conform căruia ultima, urma să dobândească în proprietate bunul viitor, apartamentul nr. 14, din blocul de locuit din str. N. Dimo 13A/K-1, mun. Chișinău, iar conform pct. 4.1 al contractului menționat, costul total al apartamentului, constituia suma de 23 122 euro (conform ratelor oficiale a BNM, constituia 461 977,55 lei), achitată în valoarea dată, prin transmiterea de către Tudos Viorica, în proprietatea SRL „Imobiliare Corporation”, a automobilului de model Mercedes ML320 CDI, cu n/î KKK099. la 24 aprilie 2015, acționând în vederea realizării scopului infracțional, prin înșelăciune și **abuz de încredere**, contrar obligațiilor asumate, Cotelea Veronica, administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, în temeiul procurii nr. 9368, și în baza contractului de vânzare-cumpărare din 24.04.2015, a înstrăinat automobilul de model Mercedes ML320 CDI, cu n/î KKK099, cet. Burduja Irina, astfel, însușind ilicit costul bunului

bil, valoarea acestuia, nefiind trecută la balanța și în contabilitatea SRL „Imobiliare Corporation”, cauzând părții vătămate Tudos Viorica, o daună în proporții deosebit de mari.

La 28 noiembrie 2018, în cadrul cercetării judecătorești, procurorul în Procuratura municipiului Chișinău Oficiul Buiucani Liuba Conșina, a emis ordonanța de modificarea învinuirii aducându-i inculpatei noi acuzații, raportând faptele descrise în rechizitoriu la prevederile actuale ale art. 190 alin. (1) din Codul penal, după cum urmează: *în continuare, la 24 aprilie 2015, acționând cu intenție directă în vederea realizării scopului infracțional, prin inducerea în eroare a persoanei, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința calității substanțiale a obiectului, contrar obligațiilor asumate, Cotelea Veronica, administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, în temeiul procurii nr 9368, și în baza contractului de vânzare-cumpărare din 24.04.2015, a înstrăinat automobilul de model Mercedes ML320 CDI, cu n/î KKK099, cet. Burduja Irina, astfel, însușind ilicit costul bunului mobil, valoarea acestuia, nefiind trecută la balanța și în contabilitatea SRL „Imobiliare Corporation”, cauzând părții vătămate Tudos Viorica, o daună în proporții deosebit de mari.*

Cotelea Veronica, prin acțiunile sale criminale, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin.(5) Codul penal - escrocheria adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului și părților, actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 18.04.2019 Cotelea Veronica a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.5 Cod Penal.

Și anume Cotelea Veronica Grigore urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor ce nu-i aparțin, **prin inducerea în eroare** a persoanei, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința calității substanțiale a obiectului dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile, dorind și admitând în mod conștient, survenirea acestor urmări comis fapta prejudiciabilă, incriminată de legea penală și pasibilă de răspundere penală, în următoarele circumstanțe: la 19 noiembrie 2013, Cotelea Veronica, activând în calitate de administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, a încheiat cu Tudos Viorica, contractul autentificat notarial cu nr. 9367, cu privire la investirea în construcția imobilului, conform căruia ultima, urma să dobândească în proprietate bunul viitor, apartamentul nr. 14, din blocul de locuit din str. N. Dimo 13A/K-1, mun. Chișinău, iar conform pct. 4.1 al contractului menționat, costul total al apartamentului, constituia suma de 23 122 euro (conform ratelor oficiale a BNM, constituia 461 977,55 lei), achitată în valoarea dată, prin transmiterea de către Tudos

ica, în proprietatea SRL „Imobiliare Corporation”, a automobilului de model Mercedes ML320 CDI. Astfel în aceeași zi, partea vătămată Tudos Viorica, în scopul transmiterii în proprietate a automobilului de model Mercedes ML320 CDI, către SRL „Imobiliare Corporation”, la solicitarea lui Cotelea Veronica, administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, care acționa cu certitudinea că, nu va respecta promisiunile acordate și care a invocat pretextul simplificării procedurilor de înregistrare, a eliberat lui Cotelea Veronica, procura nr. 9368 din 19.11.2013, autenticată notarial, prin care îi acordă ultimei dreptul de înstrăinare a automobilului.

La 24 aprilie 2015, acționând cu intenție directă în vederea realizării scopului infracțional, prin inducerea în eroare a persoanei, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința calității substanțiale a obiectului, contrar obligațiilor asumate, Cotelea Veronica, administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, m temeiul procurii nr. 9368, și în baza contractului de vânzare-cumpărare din 24.04.2015, a înstrăinat automobilul de model Mercedes ML320 CDI, lui Burduja Irina, astfel, însușind ilicit costul bunului mobil valoarea acestuia, nefiind trecută la balanța și în contabilitatea SRL „Imobiliare Corporation”, cauzând părții vătămate Tudos Viorica, o daună în proporții deosebit de mari.

Astfel Cotelea Veronica, prin acțiunile sale criminale, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Codul penal - escrocheria adică **dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului și părților, actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.**

La adoptarea sentinței, instanța având obligația să constate „*dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpată*” și „*dacă această faptă a fost săvârșită de către inculpată*”, conform art. 385 alin. (1) pct. 1), 2) CPP; să indice în sentință „*descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii*”, potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) CPP, instanța de judecată a transcris în actul judecătoresc conținutul învinuirii ce se regăsește în rechizitoriu, actul de sesizare fiind întocmit în baza redacției anterioare a art. 190 alin. (1) din Codul penal.

Astfel, instanța de fond a încadrat acțiunile în baza legii penale noi, în vigoare din 17.08.2018, art. 190 CP fiind modificat prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 179 din 26.07.2018, în temeiul căreia ”**înșelăciune sau abuz de încredere**” au fost substituite cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților

anțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”.

Instanța de fond la adoptarea sentinței din 18.04.2019 în partea motivantă indică că: **„latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.190 CP are următoarea structură: 1) fapta prejudicială alcătuită din două acțiuni (inacțiun): a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau în abuz de încredere; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv” 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudicială și urmările prejudiciabile.**”, iar în continuare fiind descrise ce reprezintă înșelăciune și abuzul de încredere.

În procesul de examinare a cauzei, apărarea a constatat că există incertitudine privitor la constituționalitatea dispozițiile cuprinse în textul art. 190 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, referitor

- la adoptarea modificărilor nu s-a respectă exigențele de tehnică legislativă.
- neconstituționalitatea prevederilor art. 190 alin. (1) din Codul penal în măsura în care se interpretează că nulitatea relativă a actului juridic, în sensul normei de incriminare, poate fi invocată de procuror, care nu este parte la raportul juridic, sau de către instanța de judecată din oficiu.
- fapta de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin „abuz de încredere”, prevăzută de norma anterioară de incriminare, nu a fost decriminalizată prin redacția actuală a normei penale;
- se interpretează că fapta prejudiciabilă de escrocherie se poate manifesta prin „menținerea în eroare” în sensul erorii prevăzute la art. 339 din Codul civil

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Autorul prezentei sesizări își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi legislative și jurisprudențiale:

1) Prevederile relevante ale Constituției RM:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

2) Jurisprudența Curții Constituționale a RM

Prevederile relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016

„64. ... Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

71. ... excepția de neconstituționalitate reprezintă o acțiune procesuală de apărare ...

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 22 din 27.06.2017

„53. Curtea reține că garanțiile constituționale prevăzute de art. 22 din Constituție, de rând cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

55. În cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărâre din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat: „Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, **dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.**”

56. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).

57. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea”...

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 22 din 01.10.2018

26. Curtea reamintește că exigențele statului de drept presupun, inter alia, **asigurarea legalității și a certitudinii juridice** (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

28. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei ...

29. ... Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a securității juridice a persoanei în materie penală.

30. ... **principiul în discuție are consecințe atât în activitatea de elaborare a normelor penale, cât și în procesul aplicării acestora.** Altfel spus, acesta este obligatoriu deopotrivă pentru legislator și pentru judecător. În activitatea legislativă, principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu îi impune legislatorului două obligații fundamentale: (1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și (2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența lui ...

31. Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei, adică imposibilitatea aplicării ei dincolo de conținutul acesteia ...

32. Curtea Europeană a relevat în jurisprudența sa că infracțiunea ... trebuie să fie prevăzute de lege. Expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. aceasta trebuie să fie accesibilă și previzibilă ... De altfel, Curtea notează că și articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

37. ... instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare prin analogie. O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană ...

38. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul

respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit ... O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Prevederi relevante ale Deciziei Curții Constituționale nr. 126 din 15.11.2018

„21. ... deși țin de competența instanțelor de judecată să interpreteze și să clarifice normele legale penale, acestea nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale. O asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția ...

22. ... în varianta anterioară, escrocheria era definită ca „dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere”. Testul timpului a arătat că aceste dispoziții legale au condus, prin formularea lor vagă, la instituirea unei practici judiciare prin care unele persoane erau trase la răspundere penală pentru simplul fapt al neexecutării obligațiilor civile ...

23. ... prin noua redacție a articolului 190 alin. (1) din Codul penal a fost detaliată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, legislatorul urmărind scopul eliminării acestei interpretări extensive ...

24. Textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților ... actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean” conduce la ideea că **consimțământul victimei este viciat la momentul încheierii actului juridic prin manopere frauduloase comise cu intenție de către autorul infracțiunii. Autorul îi creează victimei o reprezentare falsă a realității. Astfel, Curtea nu poate reține argumentul autorului sesizării potrivit căruia normele contestate creează riscul ca orice neexecutare a obligațiilor cu caracter civil să fie calificată în baza articolului 190 din Codul penal. Neexecutarea obligațiilor care derivă dintr-un contract încheiat nu poate fi calificată ca infracțiune de escrocherie dacă nu s-a stabilit că sau folosit manopere frauduloase față de creditorul obligației până la și pentru încheierea contractului ...**

25. ... **condițiile în baza cărora poate fi imputată infracțiunea de escrocherie sunt similare cu cazurile de nulitate a contractului viciat de eroare și a contractului încheiat prin dol, prevăzute la articolele 227 și 228 din Codul civil. Totuși, între aceste instituții există deosebiri. Eroarea ca viciu de consimțământ poate fi invocată și în cazul în care ambele părți au avut o falsă reprezentare a împrejurărilor la încheierea unui act juridic, precum și în cazul în care o parte co-contractantă s-a aflat în eroare din cauze obiective, nu neapărat din cauza inducerii sale în eroare. Însă, în cazul escrocheriei, elementul subiectiv al acestei infracțiuni constă în intenția directă. Autorul este conștient că induce în eroare și că prin acest fapt produce o pagubă, în vederea realizării unui folos material injust (intenție calificată prin scop). Totuși, escrocheria, așa cum este reglementată în articolul 190 alin. (1), prezintă similitudini cu instituția dolului civil, care presupune, de asemenea, o inducere în eroare. Diferența constă în faptul că, în cazul escrocheriei, autorul urmărește obținerea unui profit în dauna patrimoniului altei persoane, iar nu simpla**

viciere a consimțământului pentru a determina o persoană să încheie un act juridic. De altfel, potrivit articolului 228 alin. (1) din Codul civil, instituția dolului civil operează și în cazul în care autorul dolului estimează că încheierea actului juridic este avantajoasă pentru cealaltă parte.

26. ... sarcina de a constata dacă fapta imputată persoanei constituie un „dol penal” îi revine, în ultimă instanță, judecătorului care judecă cauza penală. De asemenea, având în vedere că în astfel de cazuri este înaintată, de regulă, și o acțiune civilă, judecătorul care judecă cauza penală poate anula actul juridic încheiat prin dol și poate restabili situația anterioară încheierii contractului. Cu alte cuvinte, nu este necesară constatarea de către o instanță civilă a nulității actului juridic încheiat prin dol pentru a putea pune în mișcare o cauză penală.”

3) Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare CEDO)

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii”.

4) Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO)

Hotărârea din 24.05.2007 în cauza Dragotoniu și Militaru – Pidhorni c. României

„33. Curtea amintește că art.7 alin. (1) din Convenție consacră, în general, principiul legalității delictelor și pedepselor ... el ordonă de asemenea să nu aplice legea penală în mod extensiv în detrimentul acuzatului, de exemplu prin analogie. Reiese că legea trebuie să definească clar infracțiunile și pedepsele care le sancționează ...

34. Noțiunea de „drept” (“law”) folosită la art.7 corespunde celei de “lege” care figurează în alte articole ale Convenției; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă cât și jurisprudențială și implică unele condiții calitative, între altele cele ale accesibilității și ale previzibilității ...

43. Din aplicarea extensivă a legii penale rezultă că, cel puțin din cauza lipsei unei interpretări jurisprudențiale accesibile și evident previzibile, cerințele articolului 7 nu ar putea fi privite drept respectate în privința unui acuzat”.

5) Prevederi relevante ale Codului penal

Articolul 3. Principiul legalității

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sânt interzise.

Articolul 6. Principiul caracterului personal al răspunderii penale

(2) Răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală.

Articolul 51. Temeiul răspunderii penale

(2) Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală.

Articolul 52. Componenta infracțiunii

(1) Se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

(2) Componenta infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.

Articolul 113. Noțiunea de calificare a infracțiunii

(1) Se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

(2) Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Articolul 190. Escrocheria

(1) Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

6) Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 281. Punerea sub învinuire

(2) Ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă: ... formularea învinuirii cu indicarea ... modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei ...

Articolul 296. Rechizitoriul

(2) Rechizitoriul se compune din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală ... Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii ... cu încadrarea juridică a acțiunilor ...

15. EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

al dispozițiilor cuprinse în textul art. 190 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, re referă la următoarele aspecte:

A. Neconstituționalitatea prevederilor articolului 190 alin. (1) din Codul penal în redacția Legii nr. 179 din 26.07.2008 din motiv că textul nu respectă exigențele de tehnică legislativă.

La 24.07.2018 un grup de deputați au înaintat cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat la Secretariatul Parlamentului cu nr. 283. Potrivit Art. IV al proiectului de lege, la articolul 190 din Codul penal „expresia „*înșelăciune sau abuz de încredere*” se înlocuiește cu următoarea expresie: *inducerea în eroare ... care a produs daune considerabile*”.

Proiectul de lege a fost însoțit de o notă informativă, în care la capitolul „*Cauzele care au condiționat elaborarea proiectului*” este indicat că „*Proiectul de lege a fost elaborat cu scopul îmbunătățirii climatului investițional prin introducerea noilor abordări ce vor duce la dezvoltarea și atragerea investițiilor străine*”. În cele ce urmează, inclusiv la capitolul „*Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor novatorii ale proiectului*”, în partea ce ține de schimbarea conținutului articolului 190 alin. (1) din Codul penal, nota informativă nu conține informația privind condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare; avizarea și consultarea publică a proiectului, etc. Modul de redactare denotă că, nota informativă nu vizează schimbarea conținutului art. 190 alin. (1) din Codul penal. În textul notei informative nici nu se face referință la această normă penală.

Direcția generală juridică a Parlamentului a eliberat Avizul la proiectul de lege atenționând asupra necesității respectării art. 35 al Legii nr. 100/2017 (pct. 2 din Aviz). Suplimentar a fost indicat că „*Potrivit art. 62 alin. (1) al Legii nr. 100/2017, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului ... Astfel, spre deosebire de norma abrogată a art. 34 al Legii nr. 780/2001, care distingea 2 procedee de amendare a actelor legislative, prin modificare și completare, norma actuală a art. 62 a Legii nr. 100/2017 prevede doar modificarea ca fiind unicul procedeu de amendare a unui act normativ*” (pct. 13 din Aviz).

Prin Avizul la proiectul de lege aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 771 din 25.07.2018 a fost scoasă în evidență necesitatea respectării Legii nr. 100/2017.

La 26.07.2018 (peste 2 zile de la înregistrarea proiectului de lege) Parlamentul a adoptat Legea nr. 179, ignorând exigențele de tehnică legislativă. În consecință, este dificil de a stabili care a fost voința legiuitorului la redactarea norme penale de incriminare a escrocheriei, reglementările actuale având caracter confuz/impvizibil sub mai multe aspecte. Astfel, legiuitorul a încălcat **principiul legalității incriminării sub aspect material prin prisma celor două obligații fundamentale** (HCC nr. 22 din 01.10.2018, & 30), situație incompatibilă cu art. 1 alin. (3), 22, 23 din Constituție și art. 7 CEDO.

Încălcarea exigențelor de tehnică legislativă în partea ce ține de schimbarea conținutului art. 190 alin. (1) din Codul penal, respectiv încălcarea prevederilor Constituției rezultă din:

1) ignorarea principalelor etape ale legiferării (art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017);

2) ignorarea etapelor elaborării proiectului actului normativ în sensul art. 21 alin. (1) lit. d), e), e), f) din lege, în special fără: determinarea conceptului actului normativ; efectuarea expertizelor; întocmirea sintezei obiectivelor și propunerilor autorităților publice;

3) încălcarea prevederilor art. 25 alin. (1) din lege or, elaborarea proiectului de lege nu a fost precedată de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei

privind inițierea elaborării unui act normativ;

4) încălcarea prevederilor art. 26 alin. (1) lit. a), b), c), d) și alin. (2) din lege prin **ignorarea în totalitate a etapelor principale ale analizei ex ante**, adică **fără: definirea problemei**, pornind de la analiza relațiilor sociale existente și a celor preconizate, precum și de la **inexistența sau insuficiența cadrului normativ relevant; stabilirea obiectivului și a domeniului intervenției juridice; identificarea opțiunilor și mijloacelor necesare** pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului;

5) încălcarea prevederilor art. 30 alin. (1) lit. b), f) din lege or, **nota informativă la proiectul actului normativ nu conține, cel puțin două compartimente obligatorii** privind: **condițiile ce au impus elaborarea proiectului; modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare**, în special având în vedere că acțiunile adiacente prin care se poate realiza infracțiunea de escrocherie cad sub incidența articolelor 339 și 341 din Codul civil (*în partea ce ține de importanța și efectele „notei informative” a se vedea HCC nr. 27 din 30.10.2018, & 90*);

6) încălcarea prevederilor art. 54 alin. (1) lit. c) din lege, prin **ignorarea regulii potrivit căreia terminologia utilizată în textul proiectului actului normativ trebuie să fie uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative** (*a se avea în vedere că terminologia utilizată în sintagma „actului juridic nul sau anulabil” din textul art. 190 alin. (1) din Codul penal trebuie să corespundă terminologiei utilizată în Codul civil*);

7) încălcarea prevederilor art. 62 alin. (1), (2) din lege potrivit cărora: modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului realizată prin **modificări, excluderi sau completări** ale unei părți din text; pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a actului normativ **se indică expres** actul normativ, iar dispoziția propriu zisă se formulează utilizându-se sintagma **„se modifică după cum urmează ...”** ori, în cazul Legii nr. 179/2018 la Art. IV se operează cu altă sintagmă **„textul ... se substituie cu textul ...”** **procedeu de amendare neprevăzut de lege**. Drept consecință, actul normativ este afectat de vicii fundamentale. Ori, în cazul procedurii de **modificare** legislația stabilește clar regimul juridic al acestui procedeu, inclusiv: **condițiile generale de modificare a actului normativ** – art. 63 din Legea nr. 100/2017; **efectele dispozițiilor de modificare a actului normativ** – art. 64 din legea, ceea ce nu putem spune în cazul **substituirii unui text** din actul normativ.

Așadar, prin normele de tehnică legislativă au fost impuse o serie de **criterii obligatorii** pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și modul de amendare și a efectelor juridice ale acestui procedeu, iar în materie penală respectarea acestora fiind determinată de necesitatea asigurării efective a **principiului legalității incriminării**, obligatoriu pentru legiuitor atât **sub aspect material**, cât și sub aspect formal (*HCC nr. 22 din 01.10.2018, & 30*). Respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă **principiul securității raporturilor juridice** în componența sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii și la garantarea drepturilor prevăzute la art. 22, 23 din Constituție.

Nerespectarea normelor de tehnică legislativă a generat apariția viciilor de calitate a normei penale. Or, este bine cunoscut că sancțiunea juridică trebuie întotdeauna raportată la o normă de conduită care să îndeplinească criteriile de claritate, precizie, previzibilitate, care nu lasă loc echivocului, astfel încât destinatorul normei să aibă reprezentarea consecințelor pe care le implică nerespectarea ei (*HCC nr. 22 din 27.06.2017; nr. 22 din 01.10.2018*).

Datorită **substituirii** textului anterior a fost schimbat conceptul infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 190 CP. După intrarea în vigoare a Legii nr. 179/2018, acțiunile adiacente au alt conținut, exprimându-se prin **inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii calității substanțiale ale obiectului, părților** (*în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic*) **actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean**. Respectiv, se atestă situația când legiuitorul a renunțat la incriminarea formelor de escrocherie reglementate

prin redacția anterioară a normei penale și a optat doar pentru o singură formă a escrocheriei cea de înșelăciune în convenții. În asemenea situație, respectarea normelor de tehnică legislativă era vitală reieșind din obligația pe care o are legiuitorul de a asigura în activitatea sa, în mod efectiv, **principiul legalității incriminării** (HCC nr. 22 din 01.10.2018, & 30).

În speța penală, după intrarea în vigoare a Legii nr. 179/2018, **procurorul prin ordonanța din 28 noiembrie 2018 a modificat învinuirea incriminându-i inculpatei o formă a escrocheriei neprevăzută de legea penală, adică o faptă care nu vizează înșelăciunea în convenție.**

Aplicarea extensiv defavorabilă a legii penale, situație contrară art. 7 CEDO, art. 22 din Constituție, se datorează viciului de calitate a legii provocat de nerespectarea de către legiuitor a normelor de tehnică legislativă. În cazul în care se respectau prevederile art. 21 alin. (1) lit. d), e), f) din Legea nr. 100/2017, în special prin **determinarea conceptului actului normativ**; se aplicau prevederile art. 25 alin. (1) din lege și elaborarea proiectului de lege ar fi fost precedată de *efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității elaborării unui act normativ*; se respectau etapele principale ale analizei *ex ante* prin „**definirea problemei**”, „**stabilirea obiectivului**”, „**identificarea opțiunilor și mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului**”, în sensul art. 26 alin. (1) din lege; dacă nota informativă la proiectul actului normativ respecta prevederile art. 30 alin. (1) lit. b) din lege și conținea **informația privind condițiile ce au impus elaborarea proiectului**, nu s-ar fi creat condiții pentru încălcarea **principiului securității raporturilor juridice în componența sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.**

Intervenția legiuitorului prin *substituirea (procedeu de amendare neprevăzut de lege)* conținutului normei de incriminare a avut drept efect **excluderea acțiunilor adiacente ce caracterizau anterior fapta de escrocherie și includerea în text a unor noi acțiuni adiacente: „eroarea”, care după conținut este identică cu eroarea indicată la art. 339 din Codul civil și dolul, care după conținut este identic cu situația reglementată prin art. 341 din Codul civil.**

Potrivit modului de redactare a normei penale, fapta de escrocherie, indiferent de specificul acțiunii adiacente, poate fi săvârșită în legătură cu un **act juridic nul sau anulabil – reglementări ce încalcă principiul securității raporturilor juridice în componența sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii** din mai multe perspective. Ori, **eroarea și dolul în sensul celor enunțate supra** au fost atribuite de legiuitor, prin adoptarea Codului civil, la temeiurile **nulității relative**, înrând sub incidența noțiunii de **act juridic anulabil**. Astfel, niciuna din acțiunile adiacente: **eroarea sau dolul, nu reprezintă temei pentru sancțiunea nulității absolute** ceea ce ar face aplicabilă legea penală în sensul sintagmei „*act juridic nul*”. Introducerea în conținutul normei penale a noțiunii „*act juridic nul*” **întră în contradicție cu întreaga reglementare a sancțiunii nulității actelor juridice și conduce către o finalitate cu totul opusă scopului legii.** Viciul de calitate al legii penale putea fi evitat în cazul în care erau respectate normele de tehnică legislativă. Ori, prin art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 a fost instituită regula potrivit căreia **terminologia utilizată în textul proiectului actului normativ trebuie să fie uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative.**

Încălcarea normelor de tehnică legislativă a creat condiții pentru aplicarea extensiv defavorabilă a legii penale, situație incompatibilă cu art. 7 CEDO, art. 22 din Constituție.

Astfel, este relevant că inculpata a fost condamnată de prima instanță pentru că ar fi provocat **viciu de consimțământ** prin inducerea în eroare în privința calității substanțiale a obiectului, contrar obligațiilor asumate, Cotelea Veronica, administrator al SRL „Imobiliare Corporation”, în temeiul procurii nr. 9368, și în baza contractului de vânzare-cumpărare din 24.04.2015, a înstrăinat automobilul de model Mercedes ML320 CDI, lui Burduja Irina, astfel, însușind ilicit costul bunului mobil valoarea acestuia, nefiind trecută la balanța și în contabilitatea SRL „Imobiliare Corporation”, sugerându-se ideea că procura nr. 9368 și contractul de vânzare-

cumpărare din 19 noiembrie 2013 ar fi acte nule sau anulabile, fără a fi evidențiate careva temeiuri, aspect incompatibil cu reglementările Codului civil.

În speța penală, datorită aplicării extensiv defavorabilă a legii penale, inculpata a fost condamnată, pentru că ar fi realizat latura obiectivă printr-o eroare (*neprovocată prin dol*) – eroare ce cade sub incidența art. 339 Cod civil. Această „eroare” este de neconceput în contextul **faptei de inducere în eroare** în sensul normei penale. Aici venim cu unele precizări. Regimul juridic al conceptului de eroare exprimată prin „*prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților ...*” apare în momentul formării voinței juridice spontan, ceea ce reprezintă „*menținerea în eroare*” și exclude **inducerea în eroare**. În condițiile legii penale în vigoare, **sustragerea prin menținerea în eroare nu poate fi calificată conform art. 190 din Codul penal**. Respectiv, norma de incriminare nu corespunde criteriilor de calitate, nu este clară și nici previzibilă, situație incompatibilă cu art. 1 alin. (3), 22, 23 din Constituție, art. 7 CEDO.

În speța penală, inculpata a fost condamnată de prima instanță pentru că ar fi acționat „*prin înșelăciune și abuz de încredere*”, viciind formarea voinței juridice prin eroare. Respectiv, datorită nerespectării normelor de tehnică legislativă s-a ajuns la **situația definitivă „lex tertia”**, adică la aplicarea a două norme penale prin combinare și ca efect condamnarea inculpatei în baza unei **norme penale inexistente**.

În raport cu cele enunțate, **prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.**

B. Neconstituționalitatea prevederilor articolului 190 alin. (1) din Codul penal în partea ce ține de sintagma „nul sau”.

Având în vedere perspectiva declarării neconstituționale a normei penale doar în partea ce ține de unele sintagme vom critica separat unele prevederi care contravin Constituției. Aici ne referim și la sintagma „*nul sau*”. Ori, în materie penală, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 CEDO, garantează principiul legalității incriminării și al pedepsei penale. Potrivit art. 7 §1 CEDO, nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituie o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. Textul acestei norme instituie principiul legalității delictelor și pedepselor și cel potrivit căruia o lege penală nu poate fi aplicată extensiv în detrimentul acuzatului, în special prin analogie, ceea ce înseamnă că o **infracțiune trebuie să fie definită clar prin lege**. Această condiție este îndeplinită atunci când persoana poate să știe, pornind de la prevederile normei pertinente și la nevoie, cu ajutorul interpretării ce-i este dată în jurisprudență, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală. Noțiunea de „*lege*” care incriminează faptele ce constituie infracțiuni corespunde sensului care se regăsește în alte dispoziții ale Convenției, el cuprinde atât normele de drept „*de origine legislativă*” cât și pe cele *jurisprudențiale* și presupune îndeplinirea unor condiții calitative, cele de accesibilitate și de previzibilitate.

Potrivit redacției actuale a art. 190 alin. (1) din Codul penal, fapta de escrocherie (*prin prisma celor două acțiuni adiacente: eroarea ori dolul*), poate fi comisă în legătură cu un act juridic **nul sau anulabil**.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a scos în evidență că „... *condițiile în baza cărora poate fi imputată infracțiunea de escrocherie sunt similare cu cazurile de nulitate a contractului viciat de eroare și a contractului încheiat prin dol, prevăzute la art. 227 și 228 din*

Codul civil" (DCC nr. 126 din 15.11.2018, & 25). Curtea Constituțională a mai notat că „ ... sarcina de a constata dacă fapta imputată persoanei constituie un „dol penal” îi revine în ultima instanță, judecătorului care judecă cauza penală. De asemenea, având în vedere că, în astfel de cazuri este înaintată, de regulă, și o acțiune civilă, judecătorul care judecă cauza penală poate anula actul juridic încheiat prin dol și poate restabili situația anterioară încheierii contractului” (DCC nr. 126 din 15.11.2018, & 26). Așadar, **latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie poate fi realizată doar în raport cu un act juridic afectat de nulitate relativă dar nu și cu ocazia încheierii unui act juridic afectat de nulitate absolută.**

Subsidiar, este relevant că potrivit art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, terminologia utilizată în proiectul actului normativ trebuie să fie uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative.

Așadar, deducem că noțiunea „*act juridic nul*” din textul art. 190 alin. (1) Cod penal corespunde celei utilizate în Codul civil, respectiv are același regim juridic.

Acțiunile adiacente ale faptei prejudiciabile, fie că este vorba de *eroare* ori de *dol*, **exclud condițiile de nulitate absolută a actului juridic**. Ori, contractul viciat de *eroare* sau contractul încheiat prin *dol* cad sub incidența **nulității relative** (*act juridic anulabil*). Astfel, întrucât temeiurile ce atrag sancțiunea nulității absolute (*act juridic nul*) sunt prevăzute expres și limitativ în Codul civil, precum și faptul că noțiunea „*act juridic nul*” din dispoziția normei penale criticate se referă la condițiile de nulitate relativă, reținem că prevederile criticate sunt neclare. Ori, introducerea în conținutul normei penale a noțiunii „*act juridic nul*” intră în contradicție cu întreaga reglementare a aceleiași noțiuni dată de Codul civil. În cazul în care noțiunea „*act juridic nul*” din dispoziția normei penale presupune o altă situație decât sancțiunea nulității absolute reglementată de Codul civil, atunci norma este neclară și imprevizibilă sub aspectul condițiilor ce generează această sancțiune și a modului de operare. Încălcarea **normelor de tehnică legislativă**, în special, ignorarea: principalelor etape ale legiferării (*art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017*); etapelor elaborării proiectului actului normativ (*art. 21 alin. (1) lit. d), e), l), f) din lege*); omisiunea de a efectua studiile de cercetare, în special în scopul fundamentării necesității elaborării actului normativ (*art. 25 alin. (1) din lege*); nestabilirea obiectivului intervenției juridice și neidentificarea acțiunilor și a mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului (*art. 26 alin. (1) lit. a), b), c), d) și alin. (2) din lege*); omisiunea de a reflecta în nota informativă a condițiilor ce au impus elaborarea actului normativ (*art. 30 alin. (1) lit. l), f) din lege*) denotă că legiuitorul nu și-a onorat obligația de a asigura în activitatea sa, în mod efectiv, **principiul legalității incriminării** (*Hotărârea CC nr. 22 din 01.10.2018, & 30*). În raport cu cele enunțate, **prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.**

C. Neconstituționalitatea prevederilor art. 190 alin. (1) din Codul penal în măsura în care se interpretează că nulitatea relativă a actului juridic, în sensul normei de incriminare, poate fi invocată de procuror, care nu este parte la raportul juridic, sau de către instanța de judecată din oficiu.

Prin Decizia nr. 126 din 15.11.2018, & 25, 26 Curtea Constituțională a statuat că, în cadrul unei cauze penale, **în baza unei acțiuni civile**, judecătorul poate anula un act juridic afectat de nulitate relativă. Potrivit art. 218 alin. (1) din Codul civil în redacția veche, nulitatea relativă a actului juridic poate fi invocată doar de persoana în al cărei interes este stabilit sau de succesorii ei, de reprezentantul legal sau de creditorii chirografari ai părții ocrotite pe calea acțiunii oblice.

Instanța de judecată nu poate să o invoce din oficiu. În același mod este reglementată nulitatea relativă a actului juridic prin art. 330 din Codul civil în vigoare. În sensul reglementărilor enunțate, nulitatea relativă este legiferată pentru ocrotirea interesului individual, particular al unei persoane concrete **prin intentarea unei acțiuni civile în anulare sau prin excepția nulității relative.**

La caz, Tudos Viorica, care se pretinde lezată în drepturi nu a înaintat o acțiune în anulare a procurii nr. 9368 din 19.11.2013 și a contractului de vânzare-cumpărare din 19 noiembrie 2013 autentificat notarial cu nr. 9367, dar prin acțiune civilă a solicitat doar recuperarea deferenței de preț, pe când procurorul prin ordonanța de punere sub învinuire, iar instanța prin sentință au reținut din oficiu că actele juridice sunt anulabile, lucru pe care conform legislației civile nu poate fi.

La caz, nulitatea relativă a pretinsului act juridic (procurii nr. 9368 din 19.11.2013 și contractului de vânzare-cumpărare din 19 noiembrie 2013) a fost invocată din oficiu de către instanță la adoptarea sentinței. Astfel, viciul de calitate a legii, generat de ignorarea tehnicii legislative, nu i-a permis unui judecător care se prezumă că este un bun profesionist (*în sensul jurisprudenței CtEDO*) să perceapă condițiile în care operează nulitatea relativă a actului juridic. Respectiv, încălcarea normelor de tehnică legislativă, în special, ignorarea: principalelor etape ale legiferării (*art. 20 alin. (1) lit. a) din lege*); omisiunea de a efectua studiile de cercetare în special în scopul fundamentării necesității elaborării actului normativ (*art. 25 alin. (1) din lege*); nestabilirea obiectivului intervenției juridice și neidentificarea acțiunilor și a mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului (*art. 26 alin. (1) lit. a), b), c), d) și alin. (2) din lege*); omisiunea de a reflecta în nota informativă a condițiilor ce au impus elaborarea actului normativ (*art. 30 alin. (1) lit. l), f) din lege*), toate denotă că legiuitorul nu și-a onorat obligația de a asigura în activitatea sa, în mod efectiv, **principiul legalității incriminării (HCC nr 22 din 01.10.2018, & 30).**

Având în vedere că noțiunea de „*act juridic anulabil*” utilizată în textul normei penale este identică cu noțiunea utilizată în art. 327 coroborat art. 330 din Codul civil, pentru a nu admite aplicarea extensiv defavorabilă a legii penale, este necesar ca norma de incriminare să se interpreteze în sensul că nulitatea relativă nu poate fi invocată în procesul penal de procuror sau de instanța de judecată din oficiu.

Așadar, prevederile art. 190 alin. (1) din Codul penal în măsura în care se interpretează că nulitatea relativă a actului juridic, în sensul normei de incriminare, poate fi invocată de procuror, care nu este parte la raportul juridic sau instanța de judecată din oficiu, **contravin articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.**

D. Neconstituționalitatea prevederilor art. 190 alin. (1) din Codul penal în măsura în care se interpretează că fapta de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin „abuz de încredere”, prevăzută de norma anterioară de incriminare, nu a fost decriminalizată prin redacția actuală a normei penale.

În redacția anterioară a art. 190 alin. (1) din Codul penal, latura obiectivă a escrocheriei se exprima prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin *înșelăciune* sau *abuz de încredere*. Deși nu este clară logica/voința legiuitorului (*consecință a nerespectării normelor de tehnică legislativă, a se vedea pct. 24 supra*), reieșind din modul de redactare a normei de incriminare, deducem că prin **Legea nr. 179/2018 s-a redus sfera infracțiunii de escrocherie**. Norma penală actuală incriminează doar fraudarea consimțământului unei părți la încheierea unui contract.

Pentru existența escrocheriei în redacția actuală a legii penale este necesar ca acțiunea de **inducere în eroare sau dolul penal** să se realizeze cu prilejul încheierii unui contract. Infracțiunea

există atunci când **inducerea în eroare** sau **dolul** se produc în așa fel încât în lipsa acestora persoana înșelată nu ar fi încheiat contractul în condițiile stipulate, ceea ce particularizează incriminarea actuală față de formele anterioare de escrocherie.

În cazul în care nu a fost îndeplinită condiția ca **inducerea în eroare** sau **dolul** să fie determinate la încheierea contractului, acțiunea reprezintă o simplă minciună, care nu este sancționată de legea penală.

În sensul normei penale, datorită preluării de către legiuitor a înțelesului original al **erorii** și al **dolului** din dreptul civil, subiecților chemați să aplice legea le revine sarcina să aprecieze în concret dacă elementul prezentat eronat de către făptuitor reprezintă o eroare considerabilă sau esențială în sensul art. 339 din Codul civil; dacă mijloacele dolosive sau viclene prezintă o anumită gravitate pentru a putea produce efectele unui viciu de consimțământ; și, în același timp, dacă a avut sau nu un caracter determinant pentru încheierea și executarea contractului.

În cazul **erorii** sau a **erorii provocate prin dol**, bunul intră în posesia făptuitorului după ce acesta va dobândi încrederea, **în mod ilicit**. Nu în același lucru se întâmplă și în cazul **abuzului de încredere** în care făptuitorul a dobândit încrederea **în mod licit** și deja se află în posesia bunului la momentul de început al sustragerii. La abuzul de încredere suntem în prezența unei situații premisă ce constă în faptul că obiectul material sau bunul vizat trebuie să fi fost anterior încredințat în baza unui titlu legal, pe când din norma actuală de incriminare reținem că fapta de escrocherie poate fi comisă doar în legătură cu un **act juridic nul** (*am criticat constituționalitatea acestor prevederi*) sau **act juridic anulabil**. La abuzul de încredere, făptuitorul este bine intenționat în momentul în care primește bunul, iar acest lucru se schimbă după ce bunul se va afla în posesia lui.

Prevederile actuale ale art. 190 alin. (1) din Codul penal au fost preluate din art. 215 Cod penal al României în redacția an. 1968, care pedepsea fapta de înșelăciune, normă încadrată în Titlul III la care se atribuia și art. 213 „*Abuzul de încredere*”. Infracțiunea de escrocherie în varianta actuală este identică cu înșelăciunea în convenții reglementată prin art. 260 alin. (3) Cod penal al României în redacția an. 2004 (*cu excepția că legea română prevedea expres ca formă a înșelăciunii „menținerea în eroare” pe lângă „inducerea în eroare”*), normă de drept atribuită la Titlul II din Codul penal din care făcea parte și art. 256 „*Abuzul de încredere*” – însușirea prin abuz de încredere. Codul penal al României (*actual*) incriminează prin art. 244 sustragerea prin înșelăciune a bunurilor ca efect al „*inducerii în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoase a unei fapte adevărate*”. În același timp, însușirea bunurilor prin abuz de încredere se sancționează conform art. 238 din Codul penal.

Codul penal italian sancționează fapta de sustragere prin înșelăciune pentru cel ce acționează prin stratageme sau inducerea în eroare (*art. 640*), separat sancționând și însușirea abuzivă (*art. 646*) – echivalent al însușirii prin abuz de încredere.

Potrivit legii penale franceze, infracțiunea de escrocherie (*escroquerie*) – sustragerea prin înșelăciune a bunurilor unei persoane se sancționează conform art. 313 din Codul penal. Abuzul de încredere se sancționează conform art. 314 din Codul penal francez.

Codul penal german, Secțiunea 22, & 263 sancționează fapta de înșelăciune ca infracțiune contra patrimoniului prin **inducerea în eroare** sau **menținerea în eroare** (*se indică expres în textul legii penale și menținerea în eroare*). În același timp, separat este prevăzută și fapta sub formă de „*Abuz de încredere*” (& 266).

În raport cu cele enunțate urmează de reținut că criteriile cantitative și calitative ce diferențiază fapta de înșelăciune și fapta de sustragere prin abuz de încredere presupun un regim juridic separat al fiecărei fapte. Acest aspect nu poate fi tolerat și tratat ca fiind pur teoretic sau ca un element de incertitudine cu privire la sensul unei noi dispoziții legale până când va fi interpretat și aplicat de instanțele naționale. Ori, în jurisprudența sa Curtea Constituțională a statuat că „*garanțiile instituite de Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată, prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de*

aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale urmărește protecția persoanei împotriva arbitrarului” (HCC nr. 21 din 22.07.2016; nr. 22 din 27.06.2017, & 56).

Încălcarea de către legiuitor a normelor de tehnică legislativă (a se vedea cele invocate mai sus) la elaborarea și adoptarea Legii nr. 179/2018 în partea ce ține de art. 190 alin. (1) din Codul penal a condus la instituirea unei practici judiciare bazată pe aplicarea extensiv defavorabilă a legii penale, incompatibilă cu art. 1 alin. (3), 22, 23 din Constituție, art. 7 CEDO, prin care unele persoane sunt condamnate în baza legii noi pentru sustragerea bunurilor prin **abuz de încredere** (a se vedea inclusiv DCC nr. 126 din 15.11.2018, & 22 în partea ce ține de practica bazată pe interpretarea extensiv defavorabilă a legii penale).

În acest sens este relevantă opinia exprimată în literatura de specialitate de teoreticienii dreptului penal Sergiu BRÎNZA, Vitalie STATI cu ocazia analizei infracțiunilor prevăzute la alin.(1) art.190 CP RM și la alin.(1) art.191 CP RM, luându-se în considerare efectele adoptării Legii nr.179/2018.

Conform opiniei acestor savanți se menționează că în această ordine de idei, nu putem face abstracție de efectul retroactiv al Legii nr.179/2018. Considerăm că prin această lege a fost **înlăturat caracterul infracțional al faptelor de escrocherie, a căror săvârșire nu are legătură cu un act juridic nul sau anulabil.**

Este regretabil că în practica judiciară se ignoră această stare de lucruri. În perioada scurtă de după intrarea în vigoare a Legii nr.179/2018, efectele pe care această lege le-a produs asupra art.190 CP RM au fost neglijate totalmente de către cei abilitați cu aplicarea legii penale.

Așadar, **prevederilor art. 190 alin. (1) din Codul penal în măsura în care se interpretează că fapta de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin „abuz de încredere”, prevăzută de norma anterioară de incriminare, nu a fost decriminalizată prin redacția actuală a normei penale, contravin articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.**

E. Neconstituționalitatea prevederilor art. 190 alin. (1) din Codul penal în măsura în care se interpretează că fapta prejudiciabilă de escrocherie se poate manifesta prin „menținerea în eroare” în sensul erorii prevăzute la art. 339 din Codul civil

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a statuat că condițiile în baza cărora poate fi imputată infracțiunea de escrocherie sunt similare cu cazurile de nulitate a contractului viciat de eroare și a contractului încheiat prin dol, prevăzute la art. 227 și 228 din Codul civil în redacția anterioară (*a se vedea inclusiv DCC nr. 126 din 15.11.2018, & 25*).

În sensul art. 227 din Codul civil în redacția anterioară, art. 339 din Codul civil în redacția actuală, eroarea este falsă reprezentare a realității la încheierea unui act juridic. Eroarea în cauză trebuie să fie spontană, ceea ce o atribuie la conceptul „menținerea în eroare”. În același timp, în sensul art. 228 din Codul civil în redacția anterioară, art. 341 din Codul civil în redacția actuală, dolul reprezintă viciul de consimțământ care constă în **inducerea în eroare** a unei persoane prin mijloace viclene de către cealaltă parte contractantă sau de o persoană interpusă, în scopul încheierii unui act juridic, pe care altfel persoana nu l-ar fi încheiat. Astfel, dolul este tot o eroare, însă nu una spontană, ci o eroare provocată și o faptă ilicită cauzatoare de prejudicii.

Reiterăm că, inculpatul a fost pus sub învinuire pentru că ar fi realizat latura obiectivă printr-o eroare și anume **folosindu-se de încrederea acordată aferent relațiilor avute și prin**

comportamentul său inducând în eroare (neprovocată prin dol) – eroare ce cade sub incidența art. 339 Cod civil. Această „eroare” este de neconceput în contextul **faptei de inducere în eroare** în sensul normei penale. Regimul juridic al conceptului de eroare exprimată prin „*prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic)*” apare în momentul formării voinței juridice **spontan**, ceea ce reprezintă „*menținerea în eroare*” și exclude **inducerea în eroare**. În condițiile legii penale în vigoare, **sustragerea prin menținerea în eroare nu poate fi calificată conform art. 190 CP.**

În cazul în care se urmărește scopul incriminării escrocheriei sub formă de înșelăciune prin „*menținerea în eroare*”, pentru a fi asigurată claritatea și previzibilitatea legii penale, această formă a infracțiunii era/este indicată expres în norma penală (*a se vedea cele menționate mai sus*).

Respectiv, încălcarea normelor de tehnică legislativă, în special, ignorarea: principalelor etape ale legiferării (*art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017*); etapelor elaborării proiectului actului normativ (*art. 21 alin. (1) lit. d), e), l), f) din lege*); omisiunea de a efectua studiile de cercetare în special în scopul fundamentării necesității elaborării actului normativ (*art. 25 alin. (1) din lege*); nestabilirea obiectivului intervenției juridice și neidentificarea acțiunilor și a mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului (*art. 26 alin. (1) lit. a), b), c), d) și alin. (2) din lege*); omisiunea de a reflecta în nota informativă a condițiilor ce au impus elaborarea actului normativ (*art. 30 alin. (1) lit. l), f) din lege*), toate denotă că legiuitorul nu și-a onorat obligația de a asigura în activitatea sa, în mod efectiv, **principiul legalității incriminării** (*HCC nr. 22 din 01.10.2018, & 30*). Ori, eroarea neprovocată prin dol nu este de conceput în contextul faptei de inducere în eroare. Rezultă, că dispoziția alin. (1) art. 190 din Codul penal conține contradicții care afectează negativ calitatea juridică a acestei norme.

În raport cu cele enunțate, **prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege.**

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale în temeiul **articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege, să declare neconstituționale** dispozițiile articolului 190 alin. (1) din Codul penal **integral**, cât și în partea ce ține de sintagma „*nul sau*”, de asemenea **în măsura în care se interpretează că:** nulitatea relativă a actului juridic, în sensul normei de incriminare, poate fi invocată de procuror, care nu este parte la raportul juridic sau de către instanța de judecată din oficiu; fapta de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin „*abuz de încredere*”, prevăzută de norma anterioară de incriminare, nu a fost decriminalizată prin redacția actuală a normei penale; fapta prejudiciabilă de escrocherie se poate manifesta prin „*menținerea în eroare*” în sensul erorii prevăzute la art. 339 din Codul civil.

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Exercițarea controlului constituționalității din Codul penal al Republicii Moldova ține de atribuțiile exclusive ale Curții Constituționale (*art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova*).

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanța ordinară de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între *partea aflată în proces, instanța de judecată*, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și *Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate*. Astfel, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, s-a stabilit procedura de exercitare a controlului constituționalității legilor de către Curtea Constituțională. Prin urmare vom analiza admisibilitatea prezentei excepții de neconstituționalitate prin filtrul stabilit în Hotărârea enunțată anterior.

a. *Suntem în prezența unei incertitudini privind constituționalitatea unei legi, în speță, a unor dispoziții din art. 190 alin.1 din Codul penal al Republicii Moldova, norme care urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei aflate pe rol în instanța de judecată.*

b. *Potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Legea nr 985-XV din 18 aprilie 2002 (Codul penal al Republicii Moldova) poate constitui obiectul unei excepții de neconstituționalitate, fiind lege organică.*

c. *Excepția de neconstituționalitate este ridicată de către o parte din proces (partea apărării) a căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.*

d. *Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate sau o formulare similară a normei invocate.*

Anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității dispozițiilor legale prin prisma criticilor aduse în această sesizare.

Potrivit & 14 din DCC nr. 126 din 15.11.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr.152g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 190 alin.(1) din Codul penal, obiectul excepției de neconstituționalitate a vizat textul „*în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților ... actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile*” din articolul 190 alin. (1) din Codul penal, **autorul sesizării invocând**

imprevizibilitatea legii pe motiv că, legislatorul a generat o suprapunere între răspunderea civilă și cea penală (& 25 din decizie), critici pe care nu le readucem în discuție, obiectul prezent sesizări fiind de altă natură.

Potrivit & 9 din DCC nr. 18 din 11.02.2019 de inadmisibilitate a sesizării nr.23g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 190 alin.(1) din Codul penal și a articolului 326 alin.(1) din Codul de procedură penală, în argumentarea excepției de neconstituționalitate a articolului 190 alin. (1) din Codul penal, autorul a invocat că dispozițiile contestate creează riscul ca orice neexecutare a obligațiilor cu caracter civil să fie calificată în baza articolului 190 din Codul penal, critici pe care nu le readucem în discuție.

Reamintim faptul că verificarea constituționalității normei contestate este de competență exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sânt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în cazul neîntinerii condițiilor menționate supra. În aceste circumstanțe, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

În speță, fiind întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării, în sensul definit de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a și g) din Constituție, instanța de judecată este obligată de a sesiza Curtea Constituțională dispunând suspendarea procesului până la pronunțarea Curții Constituționale pe marginea sesizării formulate.

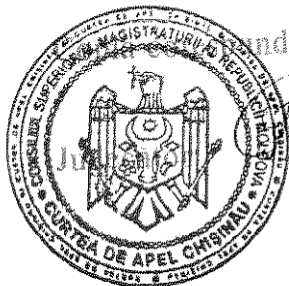
VII. LISTA DOCUMENTELOR

17. La prezenta sesizare urmează
copia ordonanței de punere sub învinuire
copia rechizitoriului
copia sentinței

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sânt exacte.

Chișinău,
03.12 2019

unde originalului:

S. Furdui

în apărarea drepturilor și intereselor legale
ale învinuitei Cotelea Veronica,

Cernolev Ion, avocat

ÎNCHEIERE

03 decembrie 2019

municipiul Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău în completul de judecată:

președintele ședinței de judecată, judecătorul

Jordan Iurie

judecătorii

Teleucă Stelian și Furdui Sergiu

grefierul

Lungu Neonil

cu participarea:

procurorului

Sâli Radu

avocatul părții vătămate

Brăteanu Veaceslav

inculpatei

Cotelea Veronica

avocatului inculpatului

Cernolev Ion

judecând, în ședință publică, apelul avocatului Cernicov Andrei, în numele inculpatei, declarat la 26 aprilie 2019 și apelul suplimentar al avocatului Cernolev Ion, în numele inculpatei, declarat la 29 octombrie 2019 - împotriva sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 18 aprilie 2019 privind-o pe **Cotelea Veronica Grigore** născută la 09 noiembrie 1983 în orașul Strășeni, domiciliată în orașul Strășeni, strada Ștefan cel Mare nr. 28/1, apartamentul nr. 40, temporar domiciliată în municipiul Chișinău, strada Alba Iulia nr. 89, apartamentul nr. 105, moldoveancă, cetățeană a Republicii Moldova, fără antecedente penale;

Conform sentinței atacate:

„Cotelea Veronica Grigore, născută la 09.11.1983, IDNP 2000033068815, se recunoaște vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod Penal și se stabilește pedeapsa cu închisoare pe un termen de 8 (opt) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor altor persoane și de a exercita activitatea de antreprenariat pe un termen de 5(cinci) ani.

Termenul ispășirii pedepsei de calculat din momentul punerii în executare a sentinței.

A admite în principiu, acțiunea civilă înaintate de partea vătămată și civilă Todos Viorica prin care se solicită încasarea de la Cotelea Veronica Grigore în beneficiul său a prejudiciului material contravaloarea devalorizării automobilului și uzurii acestuia și cheltuieli suportate pentru păstrarea la parcare auto a automobilului pe parcursul urmăririi penale și înmatricularea automobilului pe numele acesteia, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor solicitate să hotărască instanța civilă.

Corpurile delictelor mijlocul de transport de model Mercedes ML320 CDI, cod VIN 4JGBB22E08A344551 cu n/î AAG055; pașaportul tehnic al automobilului cu n/î AAG055; cheia automobilului 1 unitate care au fost restituite părții vătămate Todos Viorica conform ordonanței de restituire a corpurilor delictelor din 17.08.2017 (f.d 174) și a recipisei din 17.08.2017 (f.d 175) de lăsat în proprietatea acesteia.”;

CONSTATĂ:

1. Conform sentinței atacate Cotelea Veronica Grigore este condamnată în baza articolului 190 alin. (5) Cod penal cu închisoare la 8 (opt) ani în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor altor persoane și de a exercita activitatea de antreprenorial pe un termen de 5 (cinci) ani.

2. Sentința nominalizată este atacată cu apelul avocatului Cernicov Andrei, în numele inculpatei, și cu apelul suplimentar al avocatului Cernolev Ion, în numele inculpatei.

3. În ședința de judecată în apel din 03 decembrie 2019 avocatul Cernolev I. a înaintat cererea privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor articolului 190 alin. (1) Cod penal în care solicită:

„ în temeiul articolelor 1 alin. (3), 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a legalității pedepsei penale în coroborare cu art. 23 alin. (2) din Constituție, care instituie criteriile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească o lege, să declare neconstituționale dispozițiile articolului 190 alin. (1) din Codul penal integral, cât și în partea ce ține de sintagma „nul sau”, de asemenea în măsura în care se interpretează că: nulitatea relativă a actului juridic, în sensul normei de incriminare, poate fi invocată de procuror, care nu este parte la raportul juridic sau de către instanța de judecată din oficiu; fapta de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin „abuz de încredere”, prevăzută de norma anterioară de incriminare, nu a fost decriminalizată prin redacția actuală a normei penale; fapta prejudiciabilă de escrocherie se poate manifesta prin „menținerea în eroare” în sensul erorii prevăzute la art. 339 din Codul civil.”

4. Instanța conchide: admite cererea înaintată de avocatul Cernolev Ion, în numele inculpatei, în cauza penală privind-o pe **Cotelea Veronica Grigore** și o remite la Curtea Constituțională.

5. Cererea întrunește condițiile stipulate în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către avocat - parte a procesului penal; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei penale menținute pe rolul instanței; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Prin urmare, se constată cazul de sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

6. În conformitate cu prevederile cuprinse în Hotărârea Curții Constituționale menționată, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău pe rolul căroră se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție.

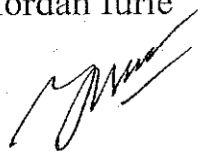
7. În consecință, potrivit legii, se impune remiterea cererii propriu - zise la Curtea Constituțională pentru soluționare.

8. În conformitate cu prevederile articolelor 7 alin. (3), 342 și 413 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată

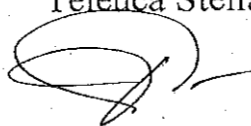
DISPUNE :

admite cererea privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor articolului 190 alin. (1) Cod penal, înaintată de avocatul Cernolev Ion, în numele inculpatei, în cauza penală privind-o pe **Cotelea Veronica Grigore** și se remite la Curtea Constituțională.

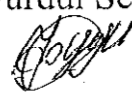
Președintele ședinței de judecată
Iordan Iurie

Judecătorul
Teleucă Stelian

Judecătorul
Furdui Sergiu

Copia corespunzătoare

Judecător

